

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 23 decembrie 2019, declarat de inculpata

Iacovenco Polina XXXXXX.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>14.09.2018 – 28.09.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>26.11.2018 – 23.04.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>24.06.2019 – 29.10.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>05.12.2019 – 23.12.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>25.05.2020 – 15.07.2020.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Cimișlia din 28 septembrie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Iacovenco Polina a fost condamnată în baza art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal la 11 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru femeii, începând din 28.09.2018, cu includerea perioadei arestării preventive de la 22.07.2018 până la 28.09.2018.

Cererea acuzării privind încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 22.140 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că la 22 iulie 2018, în jurul orei 02.00, inculpata Iacovenco P., fiind în stare de ebrietate alcoolică, dându-și seama de acțiunile sale prejudiciabile, având scopul comiterii unui omor intenționat asupra unui membru de

familie, aflându-se în domiciliul amplasat pe XXXXXX XX, XXXXXX, împreună cu membrii familiei sale, mama sa Emțova N. și concubinul său, Ciubotaru R., în urma consumului de băuturi alcoolice, din cauza unui conflict apărut spontan între Emțova N. și Ciubotaru R., având în mână un cuțit de bucătărie, intenționat, i-a aplicat o lovitură cu cuțitul dat în regiunea cutiei toracice concubinului său Ciubotaru R., cauzându-i, conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 201822C0086 din 05 septembrie 2018, leziuni corporale externe și interne sub formă de plagă tăiat-înțepată oarbă a hemitoracelui stâng, penetrantă în cavitatea pleurală; lezarea tegumentelor, secționarea coastei IV din stânga, lezarea pericardului, peretelui anterior a ventriculului drept a cordului, plagă transfixiată și plagă tăiată a lobului superior al pulmonului stâng - leziuni care au fost produse intravital cu puțin timp înainte de deces (0-30 minute), în urma acțiunii traumatice a unui obiect tăietor-înțepător, în timpul și circumstanțele descrise în ordonanță, au legătură directă cu cauza morții și se califică ca vătămare corporală gravă; excoriații pe față - leziuni care au fost produse în urma acțiunii traumatice a unui corp dur contondent sau la lovirea de acesta, cu puțin timp înainte de deces, nu au legătură cu cauza morții și se califică ca vătămare corporală neînsemnată; moartea lui Ciubotaru R. a survenit cu aproximativ 24-48 ore înainte de necropsia medico-legală, în urma hemoragiei interne acute, ca rezultat al plăgii tăiat-înțepate a hemitoracelui stâng, cu lezarea pulmonului stâng și cordului, fapt confirmat prin modificările patologice respective depistate la necropsia cadavrului și adevărate histologic.

Instanța a reținut că inculpata a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și vina, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale și i-a încadrat acțiunile pe art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal, ca omorul unei persoane, săvârșit asupra unui membru de familie.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de faptul că sancțiunea art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal prevede pedeapsă cu închisoare de la 15 la 20 ani sau detențiune pe viață, iar în condițiile aplicării prescripțiilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, vor fi stabilite noi limite ale pedepsei cu închisoare, de la 10 ani la 13 ani și 6 luni, precum și de prevederile art. 71 alin. (3) Cod penal, că detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor, concluzionând că în privința acesteia urmează a fi aplicată o pedeapsă cu închisoare în limitele prevederilor legale.

Totodată, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul de stat, ori, potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Deci, este neîntemeiată solicitarea acuzării privind încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor suportate la efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, în sumă de 22.140 lei.

3. Procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Marcel Bojinov, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpată să fie încasate cheltuielile judiciare în sumă de 22.140 lei.

Apelantul a invocat că cheltuielile judiciare suportate la efectuarea expertizelor judiciare au fost confirmate prin probe.

La pronunțarea sentinței, instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 227 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, că cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

La fel, au fost ignorate și prevederile art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit căror instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

Astfel, în corespundere cu prevederile normelor procesual-penale, instanța de fond urma să oblige inculpata să achite cheltuielile suportate din contul statului.

3.1. A declarat apel și avocatul Alexandr Curtev, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatei să-i fie aplicată pedeapsa cu 10 ani închisoare.

Apelantul a indicat că, odată ce a recunoscut vina, inculpata a solicitat să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Însă, instanța de fond i-a numit 11 ani închisoare, ignorând faptul că acuzarea a solicitat aplicarea pedepsei cu închisoare pe un termen de 10 ani.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Cahul din 23 aprilie 20198, apelurile au fost respinse ca neîntemeiate.

Instanța de apel a reținut că la stabilirea pedepsei, instanța de fond s-a condus de principiile generale a pedepsei și de criteriile generale de individualizare a pedepsei, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal.

Totodată, este nefondată solicitarea acuzării privind încasarea de la inculpată în contul statului a cheltuielilor suportate la efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 22.140 lei, ori, aceste cheltuieli au fost efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate.

5. Procurorul-șef al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei în partea neîncasării cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că potrivit art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea

bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Ori, soluționarea chestiunii privind cheltuielile judiciare urmează a fi făcută conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care pune în prim plan aceste cheltuieli în sarcina inculpatului și, doar dacă acesta este în imposibilitate, din diferite motive, invaliditate, incapacitate juridică, etc cheltuielile sunt trecute în contul statului.

5.1. A declarat recurs ordinar și inculpata, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie aplicată pedeapsa cu 10 ani închisoare.

Recurenta a indicat că a recunoscut integral vina și s-a căit de cele comise, a contribuit la buna desfășurare a urmăririi penale, împrejurări în care este posibilă aplicarea unei pedepse mai blânde.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2019, recursul inculpatei a fost respins ca inadmisibil.

Recursul procurorului a fost admis, casată decizia în partea privind cheltuielile judiciare și dispusă rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că instanța de apel corect a menținut sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatei, conducându-se de principiul individualizării pedepsei, prevăzut la art. 7 Cod penal în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute în art. 75 alin. (1) Cod penal.

Însă, instanțele de fond și de apel nu au dat răspuns la argumentele acuzării privind aplicarea art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Ori, au interpretat eronat prescripțiile art. 143 și art. 229 Cod de procedură penală și nu și-au motivat eficient soluția respingerii încasării cheltuielilor pentru expertizele suportate de stat în cadrul procesului penal, care s-a soldat cu condamnarea inculpatei.

7. Potrivit deciziei Curții de Apel Cahul din 23 decembrie 2019, apelul procurorului a fost admis, casată sentința în partea privind cheltuielile judiciare și pronunțată o nouă hotărâre.

De la inculpată s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 22.140 lei.

Instanța de apel a reținut că potrivit art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Potrivit art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, soluția instanței de fond privind respingerea solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată din contul inculpatei este una greșită și neconfirmată.

Totodată, instanța de apel nu a constatat temeuri rezonabile de eliberare a inculpatei de la plata cheltuielilor judiciare, fiind stabilit că nu este căsătorită, nu are persoane la întreținere, nefiind în stare materială dificilă, iar suma de 22.140 de lei nu ar pune în dificultate inculpata, urmând ca cheltuielile judiciare să fie încasate din contul inculpatei.

Ori, stabilindu-se vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate, acesteia îi revine obligația de a plăti statului toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare.

8. Inculpata a declarat recurs ordinar, în care solicită *excluderea acțiunii civile* în sumă de 22.140 lei.

Recurenta a invocat că la întreținerea ei se află doi copii minori și mama, care este pensionară, însă instanța a dispus încasarea din contul ei a cheltuielilor judiciare suportate la executarea expertizelor judiciare, efectuarea cărora nu era necesară, deoarece ea a recunoscut vina integral.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Însă, în recursul respectiv, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat nici un temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (*pct. 8. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatei cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Ori, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al inculpatei, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 8. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii atacate, inclusiv cele reproduse în *pct. 7. din prezenta decizie*, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatei în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Ori, conform art. 227 alin. (2) *pct. 5*) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) *pct. 14*) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, în speță, cheltuielile judiciare urmează a fi recuperate de la inculpată, având în vedere că statul a fost pus în situația de a suporta cheltuieli pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, corect ținând cont de particularitățile cazului dat, cheltuielile încasate neconstituind sumele plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, nefiind constatat că plata lor poate influența substanțial situația materială a persoanelor care, eventual, se află la întreținerea inculpatei.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5. din prezenta decizie*, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza

oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul pedepsei penale și cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune inculpata este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurentă, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

10. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpata Iacovenco Polina XXXXX, împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 23 decembrie 2019, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 07 august 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun